

Smertelindring og sedasjon til kritisk syke pasienter: Betydningen av en systematisk tilnærming

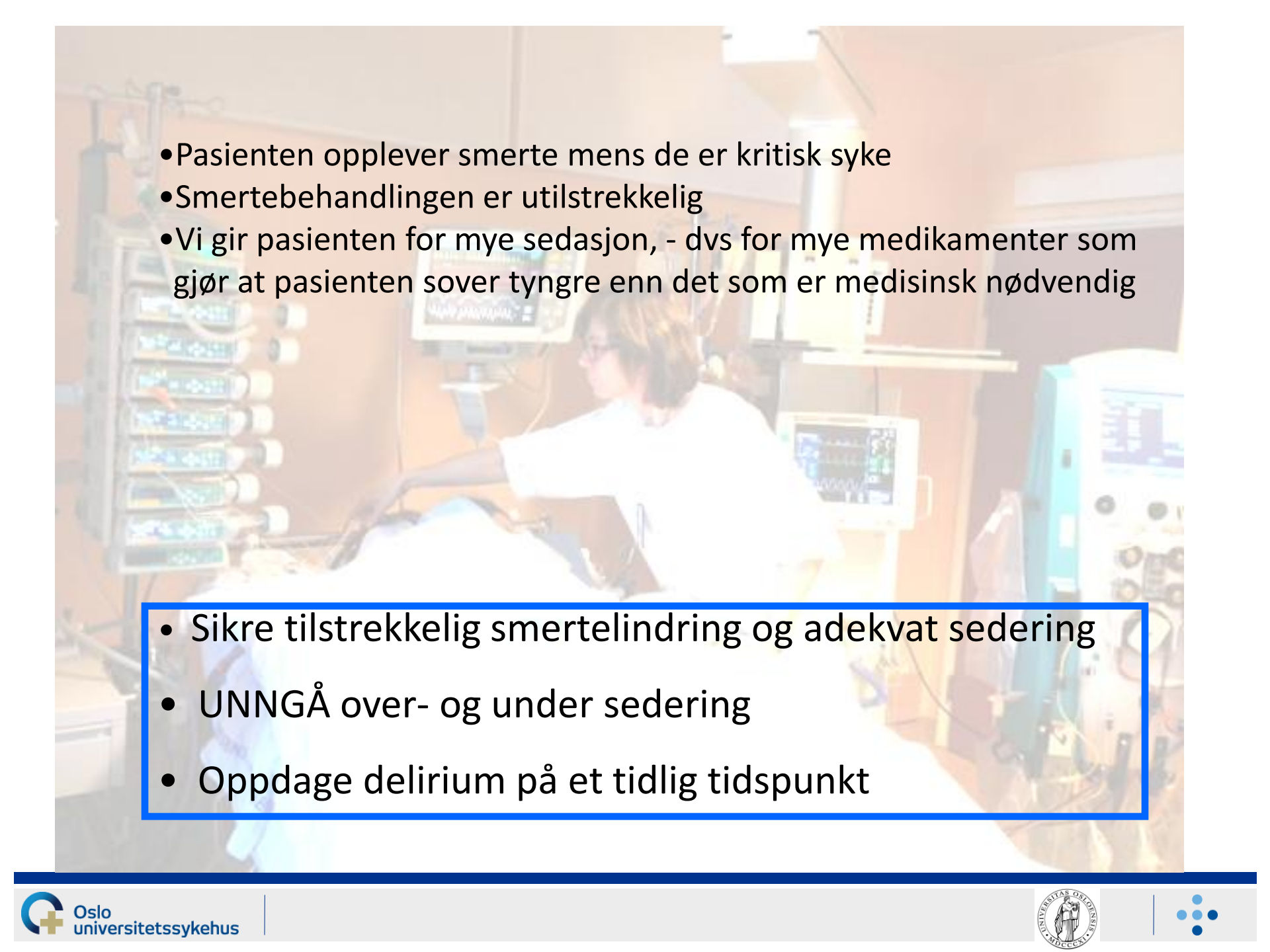
Hilde Wøien

Doktorgradsavhandling mai 2013

Veiledere:

Professor Ida Torunn Bjørk, UiO

Professor Audun Stubhaug, OUS

-
- Pasienten opplever smerte mens de er kritisk syke
  - Smertebehandlingen er utilstrekkelig
  - Vi gir pasienten for mye sedasjon, - dvs for mye medikamenter som gjør at pasienten sover tyngre enn det som er medisinsk nødvendig

- Sikre tilstrekkelig smertelindring og adekvat sedering
- UNNGÅ over- og under sedering
- Oppdage delirium på et tidlig tidspunkt

Oversikt over avhandlingens studier

Fase 1
Høst 2007

Nasjonal
karleggingsstudie av
norsk intensivpraksis
for smertelindring og
sedasjon

Fase 2
2008-2009

Desember 2008:
Kartlegging av
dokumentasjon av
smerte, sedasjon og
forvirring før
implementering av
vurderingsverktøy ved
to norske
intensivavdelinger

2.Apr – 1.aug 2009:
Beskrivelse av effekten
av implementering av
verktøy for vurdering
av intensivpasientens
smerte, behov for
sedasjon og grad av
forvirring

Fase 3
April og juni
2009

Utforsking av
sykepleiernes
opplevelse av nytten
av å bruke disse
vurderingsverktøyene i
praksis

Analgesia and sedation of mechanically ventilated patients – a national survey of clinical practice

H. WØIEN,¹ A. STUBHAUG¹ and I. T. BJØRK²

¹Rikshospitalet Medical Centre, Oslo University Hospital, Oslo, Norway and ²Institute for Nursing and Health Sciences, University of Oslo, Oslo, Norway

- Smertebehandling og sedasjon ved norske intensivavdelinger ble karakterisert som uorganisert av sykepleiere og leger
- Skriftlige protokoller og systematisk vurdering av pasientens smerte og behov for sedasjon var ikke rutine
- Bivirkninger av analgetika og sedativa ble rapportert som en stor utfordring

Det var et tydelig forbedringspotensiale ved bruk av en mer systematisk tilnærming til smerte og sedasjon

FASE 2, studie IIa:

Hensikt : - Å beskrive effektene av å introdusere en systematisk tilnærming

Fase 2, studie IIb:

Hensikt: Å studere forekomsten av delirium hos intensivpasienter ved bruk av et vurderingsverktøy for forvirring

Inklusjonskriterier: Intuberte eller maskeventilerte pasienter 18–80 år, innlagt på intensivavdelingen > 48 timer

Eksklusjonskriterier: Pågående hypotermi og /eller muskelrelakserende behandling og mindre enn 24 timer intensivopphold etter gjenvunnet normaltemperatur

Resultater før implementering

- Data for 281 døgn fordelt på 39 pasienter
- Ingen rutine på skåring av smerte, sedasjon og forvirring, hovedsaklig beskrevet som fritekst i separat sykepleiejournal
- Legeforordning på sedasjonsnivå for pasienten det neste døgn forelå i svært liten grad
- Kombinasjoner av kontinuerlig analgesi og sedasjon ble forordnet innenfor vide grenser

PROTOKOLL

Kriterier for adekvat smertelindring og sedasjonsvurdering

1. Pasienter som mottar sedativa og/eller analgetika får dokumentert smertenivå på observasjonsskjema under *smerte og/eller under merknader* minimum x 3 per døgn
2. **• I hvilken rekkefølge man skulle skåre**
3. **• Tidspunkt og hyppighet av skåring og dokumentasjon**
4. eller relevante tiltak dokumentert under merknader
5. Analgetika/ sedasjon justeres ved smerte/ ubehag for eksempel ved prosedyrer. Det utføres tiltak som kan leses ut ifra økning/ reduksjon av sedativa/ analgetika kontinuerlig el bolus eller relevante tiltak dokumentert under merknader
6. Det utføres en evaluering og dokumentasjon etter relevante tiltak eller ved seponering av analgetika og/eller sedasjon dvs f.eks en ny dokumentert RASS og ATICE

Brattebø et al 2002; Brook et al 1999;
Egerod 2002; Gelinias et al 2007;
Jacobi 2002; Sessler&Varney 2008

Demografiske variabler etter implementering av verktøyene Studie IIa og IIb

Variabler		Begge sykehus n=139
Alder, mean (SD)		54.8 (15.0)
<65	n (%)	98 (70.5)
Kjønn	n (%)	Kvinner
		52 (37.4)
Respiratorbehandlet fra dag 1	n (%)	138 (99.3)
SAPS skår, mean (SD)		42.3 (15.92)
Intensivdøgn		5.0 (1-53)
Median (range)		
Mean (SD)		6.9 (7.4)
Intensiv mortalitet, n (%)		25 (18.0)
Subspesialitet: n (%)	Hjerte og lungemedisin	48 (34.6)
	Annen medisin	27 (19.4)
	Nevrokirurgi	27 (19.4)
	Annen kirurgi	37 (26.6)
Intuberingsform / maskeventilasjon: n (%)	Tracheostomy	70 (50.4)
	Intubert	54 (38.8)
	Maskeventilasjon	9 (6.4)
	Ekstubert	6 (4.4)

Resultater etter implementering studie IIa og IIb

- **Smerteskår** 2.5 ganger per døgn og **sedasjonskår** 3.0 ganger per døgn (gjennomsnitt verdier)
- **Forordnet sedasjonsnivå** i 70 % av dagene. Samsvar mellom forordnet og dokumentert sedasjonsnivå ble registrert i 27% av døgnene
- Ved hjelp av verktøyet CAM-ICU fant vi en **forekomst av delirium** på 23%
- 41/137 (30%) pasienter ble registrert som **umulig å vurdere** på alle måletidspunkt, hovedsakelig på grunn av dyp sedasjon
- **Rutinene for vurdering og dokumentasjon** ble betydelig forbedret etter innføringen av verktøyene

Konklusjon studie IIa og IIb

- Selv om verktøyene ble godt akseptert av sykepleiere og leger, ble de ikke brukt så ofte som anbefalt
- Andelen manglende forordninger og dokumentasjon reflekterer trolig sykepleierne og legene sine mangel på målrettet behandling
- Det vil trolig være en fordel for våre intensivpasienter i fremtiden at sykepleiere og leger fokuserer på lettere sedasjon
- Verktøyene som ble innført hjalp sykepleierne til å fokusere på betydningsfulle tegn og symptomer relatert til smerte, ubehag og forvirring

Fase 3, studie 4:

Hensikt : Å studere hvordan sykepleierne opplevde mulighetene til å klinisk vurdere pasientenes behov for smertelindring og sedasjon etter implementering av verktøyene og hvordan verktøyene påvirket deres vurderinger.

FUNN og KONKLUSJON

- Bruken av verktøy ble oppfattet som et bidrag til:
  - Å forbedre kvaliteten for kontroll av smerte og sedasjon
  - Identifisering av forvirring hos intensivpasienten
  - Støtte i sykepleierne sin beslutningstaking
- Personlig kunnskap ble tillagt stor betydning uavhengig av bruken av verktøy.

Avhandlingens relevans til klinisk praksis

En systematisk vurdering og behandling av intensivpatienten smerte, forvirringstilstand og behov for sedering bidrar til:

- en betydelig lavere risiko for smerte og oversedering
- et begrenset omfang av delirium og dermed færre komplikasjoner, redusert liggetid på respirator og raskere rehabilitering